

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יו"ד שבט, ה'תשל"ו

חלק ה – יוצא לאור לש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לזכות אבינו, זקננו

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'

הרב מרדכי דוד בן שושנה רויזא רייצא

בקשר עם יום הולדתו השבעים

י"א שבט ה'תשפ"ג – שנת הקהל את העם

לשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

יחד עם אימנו, זקנתנו

מרת מרים בת רבקה

מתוך אושר, שמחה והרחבה בגו"ר

נחת רוח חסידותי מכל יוצאי חלציהם

ברוב טוב גשמי ורוחני, לנח"ר כ"ק אדמו"ר זי"ע

ומתוך שמחה וטוב לבב

ויצליחו בכל באופן דלמעלה מדרך הטבע

נדפס על ידי ולזכות כל צאצאיהם וב"ב

למשפחות: הלפרין, חיטריק, וקסלשטיין, סגל

ליברמן, טברדוביץ, וייס, אשכנזי, קניבסקי

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

נעימה לראות אשר תכנית פעולותיהם כוללת גם עזר רוחני, ובטח גם גשמי, לאלה שכבר יצאו משם, אשר ברובם זקוקים לעזר גם בהסתדרותם במדינות המרחב, עזר ברוחניות ולפעמים קרובות גם בגשמיות. ומדגיש אני "הפתעה נעימה", כיון שמסיבות שונות ומשונות כמה מהעוסקים למען אחביי הכלואים במדינה ההיא לא שמים לב לצרכיהם לאחרי יציאתם משם, וק"ל.

ודבר בעתו, שנתקבל מכתבו עם המצוי"ב בסמיכות ליו"ד שבט, יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר בודאי ידוע למר פרשת חיינו והמס"נ שלו עוד בהיותו שם עמהם, וגם לאחרי זה בלטבי ובפולין ולאחרונה בארצות הברית, אשר עדין אין הזמן גרמא לפרסם כל פרטי פרשה זו. וידועה הפצרתו, וביחד עם זה הבטחתו וברכתו, לכל העוזרים והממשיכים בזה, כולל כל פעולה טובה להפצת היהדות, התורה ומצותי, אשר כל ימיו היו קודש לפעולות אלו. בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בשלח, י"ג שבט הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק חמישי ואחרון מהתוועדות יו"ד שבט ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ויחי, חלק שני לש"פ שמות, חלק שלישי לש"פ וארא, חלק רביעי לש"פ בא).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק וא"ו שבט, ה'תשפ"ג,

שנת הקהל,

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

כ"ק מו"ח אדמו"ר . . פרשת חיינו . . בהיותו שם עמהם . . בלטבי ובפולין . . בארצות הברית: ראה סקירות קצרות בשה"ש תש"א בתחלתו ("א קורצע ביאגראפיע"). חוברת "חב"ד — ליובאוויטש (עסקנות ציבורית)" ע' 50 ואילך. שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"היום יום" בתחלתו. מבוא לאג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' 6 ואילך; ח"ג ע' 12 ואילך; חט"ז ע' 5 ואילך. וש"נ. מבוא לתולדות חב"ד ברוסיה הסובייטית ע' 17 ואילך ("סקירה כרונולוגית"). ועוד. וראה גם אג"ק שם ח"ב אגרת שמו (ע' ה ואילך — בתרגום מגרמנית — "הנסיונות הקשים שעברו עלי . . ברוסיה הביאוני לזה שנעתיק מושבנו למדינה הסמוכה לאטוויא . . לא שעזבתי את רוסיה, רק זאת שמקום מושבי הוא מחוץ לגבול רוסיה, וגם זאת כדי שאוכל להמשיך את עבודתי לטובת יהודי רוסיה באופן חפשי ובלתי תלוי כו"). ח"א אגרת ד'שיר (ע' תיא — "בבואי לפולין, א' מהטעמים הוא בשביל לענין את הקיבוץ היהודי הגדול שבפולין שיעמדו לעזר בנוגע לפעול עבודת עזר לאחביי שברוסיה כו"). סה"ש תרפ"ח ע' 4 (שיחת שמח"ת תרפ"ח — לפני נסיעתו לריגא), ושם בהערה 6 (משיחת מוצש"ק פ' ויקהל ה'ש"ת — לפני נסיעתו לארה"ב). אג"ק ח"ז אגרת ו'תכח ("יודוע עד כמה היו חיינו מוקדשים ליהדות הרוסית (ועל ידה לכלל ישראל), עד שאפילו בבואו לפולין וארצה"ב הי' זה מהקוים העקריים בכל פעולותיו גם בעניני היהדות של ארצות הברית וכללות עם ישראל"). ובכ"מ.

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הרי מעורר ר"ר הוא גם עתה על תלמידיו ומושפעייו והולכי בעקבותיו, וכיון שבצד הטוב והקדושה תמיד יש מקום להוספה עוד יותר, בודאי יחליט תיכף אודות הוספה בשיעורי תורה בכלל ובתורת החסידות ביחוד, והי' הרואה ללבב יצרף מחשבת החלטתו זו למעשה שתבוא כשיוטב מצב בריאותו וישלח דברו וירפאהו, ות"יח על הבשוי"ט בכל זה.

מוסגי"פ מה שהו"ל לאחרונה, ובטח יזכה בתוכנו את הרבים וזכות הרבים תלוי בו.

בברכה לרפו"ק ולבשו"ט.

ב

ב"ה, י"ז שבט, ה'תש"מ
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור רב פעלים כו'
הרב יצחק ליב ש"י הכטמן
סגן יו"ר ועד הפועל
ועד העיר דמונטריאל

שלום וברכה!

בנועם מאשר אני קבלת מכתבו מיום ב' בא עם המצורף אליו בנושא פעולותיו למען אחינו בני ישראל שמאחורי מסך הברזל.

ולדכותי דמר למותר להאריך בגודל הענין, ובפרט אשר היתה לי הפתעה

וה' הרואה ללבב: ע"פ שמואל"א טז, ז.

יצרף מחשבת... למעשה: קידושין מ, א. וראה תניא פט"ז. סה"מ תש"ב ע' 87. ובכ"מ.

וישלח דברו וירפאהו: ע"פ תהלים קז, כ.

מה שהו"ל לאחרונה: כפה"נ היא שיחת אחש"פ תרח"ץ — לקו"ד לקוט לח (י"ל — כ"ד טבת, ה'תשי"ז). נדפס בלקו"ד ח"ד תרצד, א ואילך.

זכות הרבים תלוי בו: אבות פ"ה מי"ח.

ב

פעולותיו למען אחינו בני ישראל שמאחורי מסך הברזל: שהחלו ע"י הנמען זה יותר מעשור מלפנים — בעקבות ביקורו של מוה"ר יהודא ליב לוין, רבה של מאַסקווא, במאַנטרעאַל (ה'י"ד תמוז תשכ"ח), בדרכו חזרה לרוסיה מביקורו בארה"ב (כ"א סיון-ה' תמוז תשכ"ח)*. וראה גם איזכור מפעולותיו בספר "זכרונות פון גולאַג" (ליפשיץ) פע"ג (ע' קעה).

(* ר"ד מביקורו של הרי"ל לוין אצל רבינו — בדרי"ח תמוז תשכ"ח — ראה תו"מ התוועדיות חנ"ג (תשכ"ח ח"ג) ע' 147 ואילך.

לה. דובר לעיל בנוגע לנשיא דורנו, וכן בנוגע לרבינו הזקן ומשה רבינו וכו',

— ולהעיר ממ"ש בגמרא²⁴¹ "משה שפיר קאמרת", וכפי שמפרש רש"י שנקרא "משה" בגלל היותו "תלמיד חכם"²⁴² (או "גדול הדור"²⁴³), ואע"פ שע"פ דין אסור להידמות למשה, ועד שיש על זה עונש וכו', כמבואר בשו"ע²⁴⁴, אעפ"כ, ביחד עם זה, להיותו חכם אמיתי ע"פ תורה, קוראת אותו התורה (תושבע"פ, שחלק ממנה הוא המאמר הנ"ל) בשם "משה" —

שלאחרי שהם פתחו את הדרך, אזי אפילו מי שלא בערכם כלל, יכול גם הוא לילך בדרך זו.

ועד שכן הוא אפילו בנוגע לתורה שענינה הבנה והשגה — כמדובר כמ"פ²⁴⁵ אודות הסיפור הידוע²⁴⁶ בנוגע לכמה גדולי ישראל, בנוגע לבית-יוסף וכו', שהתייגע על ענין מסויים עד שהגיע להבנתו וכו', ולאחרי זמן נכנס לבית-מדרש, לשיבה, ושמע יהודי שלגמרי שלא בערכו לומד בפשטות את הענין עם ההסברה שעלי' הוצרך להתייגע משך זמן, ואח"כ הסבירו לו (לפי נוסח א' — האריז"ל, ולפי נוסח שני²⁴⁷ — מלמעלה), שלאחרי שהוא פתח את הדרך והמשיך הסברה זו בעולם, אזי יכול להגיע אלי' אפילו מי שלגמרי שלא בערך להמשיך זאת ממקור ההבנה וההשגה.

[ומובן בפרט ע"פ מה שמסביר רבינו הזקן באגרת הקודש²⁴⁸ גודל הענין שנעשה כאשר יהודי מברר הלכה בתורה בענין שלמעלה הי' בספק, ודוקא יהודי בהיותו למטה, נשמה בגוף, ע"י השקו"ט והפלפול שלו וכו', יכול להוציא את השכל מכמו שהוא למעלה באופן של ספק, ולעשותו שכל ברור וישר עד להלכה למעשה בפועל].

והיסוד לזה הוא הלשון "פתח" שמצינו בכמה מאמרי רז"ל, ורגיל בפרט בזהר: "פתח ר' שמעון", "פתח ר' יהודה" וכיו"ב — "פתח" דייקא (ולא "אמר"); ובדוגמת הלשון הרגיל במדרשים בענין של אגדתא,

(241) שבת קא, ב. וש"נ. וראה תו"א יתרו סח, ג. ט, ג.

(242) חולין צג, א. (243) ראה חומת אנך (להחיד"א) משלי ג, יג. ועוד.

(244) יו"ד סרמ"ב סל"ו. (245) יו"ד סכ"ו (קמד, ב ואילך). וראה קו"א

(246) ראה גם תו"מ חע"ד ע' 172. וש"נ. קנט, סע"ב ואילך.

(247) ראה חומת אנך (להחיד"א) משלי ג, יג. ועוד.

כמו ה"פתיחתא" ד"פתח ר' תנחומא" במדרש תנחומא²⁴⁹, וכיו"ב בגמרא במסכת שבת²⁵⁰ ובכ"מ — שזוהי "פתיחה" לענין קשה כו'²⁵¹.

לו. ויש להוסיף בביאור הענין ד"פתח" — ובהקדמה:

מבואר בכ"מ, ומוכן במיוחד ע"פ תורת הבעש"ט שמבאר רבינו הזקן בהתחלת שער היחוד והאמונה, ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" בורא ומקיים ומחי' את הדבר הנקרא בשם זה,

וממשיך שם קרוב לסופו²⁵² (בנוגע לפרטי האותיות שמהם מורכב כל שם), ש"כל אות . . היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי שאינו נמשך באות אחרת, לכך גם תמונתן בכתב כל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור ההמשכה והתגלות האור . . הנגלה ונמשך באות זו".

ולדוגמא: אות ו' — שתמונתה כמו קו שנמשך באורך מלמעלה למטה — מורה על המשכה²⁵³ באופן שכמו שהיא למעלה כך באה למטה. ועד"ז בשאר האותיות.

וכמדובר כמ"פ שאין זה ענין שנאמר רק בחסידות ובקבלה וכו', אלא יש סוגיא שלימה בשבת²⁵⁴ ובמנחות²⁵⁵ בנוגע לצורת האותיות שמורה על כמה ענינים חשובים, כמו אות ה"א שיש לה פתח גם למעלה (משא"כ אות ח"ת יש לה פתח רק למטה²⁵⁶), וכיו"ב כמה פרטים שנימנו שם בנוגע לכמה אותיות, ומזה מובן גם בנוגע לשאר האותיות.

ומזה מובן גם שאפילו אם זוהי תיבה שיש לה כמה פירושים שלכאורה תוכנם אינו שוה, ולפעמים גם רחוק, הרי כיון שהאותיות שוות, קשורים הם עם אותן המשכות.

לז. ועד"ז גם בנוגע לענין ד"פתח" — שנוסף על האמור לעיל שפירושו פתיחת ענין ודרך חדש, דרך כפשוטו, או דרך ברוחניות, הרי זה קשור גם עם "פתח" שיש בו דלת שפותחים וסוגרים אותה.

ויש לבאר תחילה ענינה של דלת שקובעים בפתח:

כשיש מחיצה שמפסיקה ומבדילה בין פנים לחוץ, אזי יכול להיות

(249) ראה לדוגמא — נח ב. לך לך ה. ז. ראה גם תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). ועוד. ובכ"מ.
 (250) ל, א (ובפרש"י).
 (251) ראה אמ"ב שער הק"ש פנ"ז (נה),
 (252) א. סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב.
 (253) ראה ספר הערכים חב"ד מערכת אותיות (אותיות התורה) ח"ת ס"ז (ע' לב ועוד).
 (254) קד, א.
 (255) כט, ב.
 (256) ראה ספר הערכים חב"ד מערכת אותיות (אותיות התורה) ח"ת ס"ז (ע' לב ועוד).
 (252) פ"ב בהגהה. ואילך. וש"נ.

ו"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה"²⁹⁶, ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון הכנה, ניגון רבינו הזקן בן ד' הבכות (בכא הרביעית — פעם אחת), והניגון "ניע זשוריצי כלאָפּצי".

אח"כ התחיל לנגן הניגון "עוצו עצה ותופר" (ועודד את הנגינה, וכן רמז לשרוק). ואח"כ צוה לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאָוואָ".

טרם צאתו התחיל לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו".

(296) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב).

הוספה

בי"ה. יבי שבט תשי"ז
 ברוקלין

שלום וברכה!

זה עתה נמסרה לי הידיעה אשר מצב בריאותו אינו כדבעי להיות, ובעת רצון אזכירו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר ההילולא שלו מניי אזלינן, שהרי משבת הילולא מתברכין כולי יומי של השבוע הבא לאחר השבת, וכיון שזכה ללמוד בישיבת תומכי תמימים בה הי' בעל ההילולא מנהל פועל, והוא אמר אשר רועי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם,

משבת . . מתברכין כולי יומי של השבוע: ראה זח"ב סג, ב. פח, א. והוא אמר אשר רועי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם: ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח א"א אגרת עב (ע' קמא — נעתק באג"ק ח"ג אגרת תקנח). וראה גם אג"ק ח"י"ד אגרת ה'נח. ובכ"מ.

ויה"ר שתהי' זו הקדמה קרובה למילוי היעוד "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹⁷⁹, ועד ל"האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים", "והשתחוו להוי' בהר הקודש בירושלים"²⁸⁷, בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

* * *

מה. נהוג בהתועדות בקשר ליום ההילולא לערוך גם "מגבית" עבור לימוד התורה לשמה²⁸⁸,

— שזוהי גם אחת מהכוונות בנוגע לעולים לארץ ישראל, שיקדישו שם זמן מסויים בכל יום ללימוד התורה לשמה, נוסף על לימוד התורה באופן דלאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא²⁰⁶ והפצת התורה וכו', וכמדובר כמ"פ בגלוי ובפירושו ובאריכות ובכלל אופן שיהי' —

וגדול זכותם של כל אלו שישתתפו בנתינה לקופה זו בכלל, וכל הרוצה — ירשום בפתקא מיוחדת שמו ושם אמו, להזכירו, בלי נדר, על הציון של בעל ההילולא.

וכן גדול זכותם של כל אלו שהשתתפו בהוצאה הגשמית של העולים, וישתתפו מכאן ולהבא, והעיקר — בסבר פנים יפות ומתוך שמחה וטוב לבב.

ובודאי יקיים הקב"ה הבטחתו ש"ארבע הידות יהי' לכם", ע"י "ונתתם חמישית לפרעה"²⁸⁹, וכמבואר בזה²⁹⁰, שענין הצדקה בהידור הוא חומש ("חמישית"), ונותנים זאת "לפרעה", שקאי על הקב"ה "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהוריין" (כפי' הזהר בפ' ויגש²⁹¹ על הפסוק²⁹² "ביתה פרעה"), ואז — "ארבע הידות יהי' לכם", שיקבלו ארבע פעמים ככה בממון גשמי כפשוטו,

וגם באופן שהממון יהי' בהצלחה — ש"ישמרך מן המזיקין"²⁹³, כך, שינצלו זאת רק עבור דברים בריאים ושמחים, באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁹⁴ ועד ש"בכל דרכיך דעהו"²⁹⁵, ובאופן דמוסיף והולך ואור.

(291) ח"א רי, א.

(292) שם, יד.

(293) ספרי נשא ו, כד.

(294) אבות פ"ב מי"ב.

(295) משלי ג, ו. וראה לקו"ש ח"י ע' 104. וש"נ.

(287) שם כז, יג.

(288) ראה גם שיחת יו"ד שבט דאשתקד

ס"מ (תו"מ חע"ט ע' 159). וש"נ.

(289) ויגש מז, כד.

(290) ראה לקו"ת שה"ש ו, ד. אג"ק

אדה"ז ע' שסה. וש"נ.

שישארו באופן שלא יהי' קשר ביניהם. ולעומת זאת, כשעושים במחיצה פתח (אבל פתח בלבד, ללא דלת), אזי ישנו תמיד אותו קשר בין הפנים לחוץ. אך כאשר יש בפתח גם דלת — תלוי הדבר ברצון האדם ובבכירתו: בשעה שרוצה — פותח את הדלת ומקשר את החוץ עם הפנים או את הפנים עם החוץ, ובשעה שרוצה — נועל את הדלת, ואז נשאר הפנים בפני עצמו והחוץ בפני עצמו.

ובמילים אחרות: דלת קשורה עם בחירת האדם, שכן, בשעה שיש מחיצה ללא פתח — אין לו ברירה; ובשעה שיש פתח ללא דלת — שוב אין לו ברירה; אך בשעה שיש דלת — יש לו ברירה כו'.

לח. ובדלת גופא — יכול להיות אופן שכדי לשמור על הדלת עליו להיות על אתר, אך יכול להיות גם אופן שנשאר בעה"ב בשלימות אפילו בשעה שנמצא בריחוק מקום, שגם אז "ה' ישמור צאתך וכוואך מעתה ועד עולם"²⁵⁷.

וענין זה מורה על כחו — שלהיותו גיבור גדול ביותר, חכם גדול ביותר, ביכלתו לבחור להבטיח שתהי' אימתו על אחרים אפילו כשנמצא במקום רחוק; משא"כ אם אינו גדול, גיבור ומאויים כל כך, הנה בפניו לא יעזו, אבל בשעה שהולך למקום אחר או מביט לצד אחר, אזי עושה השני כרצונו.

והעצה לכך שאפילו אם הוא חלש, יוכל להשאר בעה"ב על בחירתו בנוגע לדלת גם לאחרי שהולך משם, או גם בנוגע לגיבור ומאויים, שלא יהי' זקוק לאיום ופחד, כיון שתתבטל האפשרות לעשות דבר היפך רצונו — הרי זה כאשר יש מנועול בדלת, ולמנועול יש מפתח: אם אין מפתח למנועול — הרי זה בא' מב' האופנים: אם הוא נעול — הרי זו מחיצה; ואם הוא פתוח — הרי זה פתח. אבל כשיש מפתח למנועול, והמפתח מונח בכיסו — הרי זו העצה היעוצה שיוכל להשאר בעה"ב על הפנים ועל החוץ [אלא שהבעלות היא בעיקר על הפנים, שהרי עיקר ענין המחיצה הוא לא לפעול על החוץ, אלא להבדיל מפני החוץ] ועל הקשר שביניהם, אפילו בשעה שהולך בריחוק מקום.

ולכן הדין הוא שאחד מדרכי קנין בית הוא ע"י מסירת המפתח²⁵⁸,

(257) תהלים קכא, ח. וראה ע"ז יא, א.

סתמ"ח סי"א. וראה גם שיחת מוצש"ק פ'

בשלח, יו"ד שבט תשל"ד סל"ד (תו"מ חע"ה

ע' 149). וש"נ.

(258) ראה שו"ע חו"מ רסקצ"ב. רמ"א

חו"מ סוסר"א, ובנ"כ שם. שו"ע אדה"ז

והיינו, שאע"פ שמפתח הוא דבר המטלטל, והוא ענין בפ"ע [שהרי לא תמיד תלוי המפתח סמוך לדלת, ואדרבה: לא רצוי שהמפתח יהי' מונח תמיד סמוך לדלת, כך, שכל הרוצה יוכל לפתוח את הדלת], הנה עי"ז שנעשה בעה"ב על המפתח, שמורה על הקשר בין הבית ומחוץ לבית, נעשה בדרך ממילא בעה"ב על כל הבית כולו.

לט. והסיבה שכן הוא בגשמיות — לפי שכן הוא ברוחניות, וכמו בנוגע למלך בשר ודם, שזהו לפי שישנו ענין המלכות למעלה, ובכללות — "אסתכל באורייתא וברא עלמא"¹³¹, שכאשר רואים דבר בעולם, הרי זה סימן שכבר נאמר בתורה שהענין הוא באופן כך וכך, אלא שבתורה הרי זה באותיות הכתב, בדיו כתובה על הקלף, או בתושבע"פ באותיות הדיבור, ולאח"ז "וברא עלמא", שנמשך בהעלם והסתר של מציאות העולם.

והענין בזה:

רואים בפועל, שבשעה שאדם מתחיל להתעסק עם עצמו, יש אופן של התעסקות בכל ענין ופרט בפ"ע, אך יש גם ענינים כלליים, ובשעה ש"כובש" ענין כללי הנה בדרך ממילא נפעלים כו"כ עניני עשה ומובהרים כו"כ עניני לא תעשה.

ולדוגמא — בנוגע ל"ואהבת לרעך כמוך"¹⁹, שהוא "כלל גדול בתורה"²¹, כפי שמונה הרמב"ם²⁵⁹ כמה ענינים בגמילות חסדים שבגופו (ביקור חולים וכו' וכו') "שהן בכלל ואהבת לרעך כמוך":

ביכלתו לפעול על עצמו ליתן ליהודי הלוואה בממון לחוד, ולחזור לפעול על עצמו ליתן ליהודי עצה טובה וכיו"ב; אבל יש דרך לפעול ע"י ענין שהוא כמו "מפתח" כל הענינים — לפעול על עצמו הענין ד"ואהבת לרעך כמוך", שאז הוא חוסך את הצורך להתווכח ולפעול על עצמו להיענות בשעה שיבקשו ממנו הלוואה או עצה טובה וכיו"ב, שיהיו נעשים אצלו בדרך ממילא, להיותו יהודי שמבטא את ההתגלמות של "ואהבת לרעך כמוך", שזהו ה"מפתח" שעל ידו "קונה" את כל הפרטים שמהם מורכב ה"בית" של "ואהבת לרעך כמוך".

ועד"ז בכמה ענינים — כמו הענינים שהרמב"ם קורא אותם בשם "יסודות" ו"יסוד היסודות", ועד"ז הענין של קבלת עול (כמבואר בתניא²⁶⁰ שהוא "ראשית העבודה ועיקרה ושרשה"), שלכן, כשכבני פעלו

ובפרטיות יותר:

נסיעתם מכאן צריכה להיות באופן של פעולה בכל הענינים ופרטים האמורים — הן בנוגע למקום שבאים, והן בנוגע למקום שממנו יוצאים, שצריך לעורר שנוסף לכך שצריך למלא מה שהם היו פועלים אם היו כאן בגופם, יש למלא זאת כמ"פ ככה, כיון ש"חד מינן כי סליק להתם עדיף כתרי מינייהו"²⁸³.

וכיון ש"אין הקב"ה בא בטרוניא"²⁸⁴ ו"אינו מבקש כו' אלא לפי כחן"²⁸⁵ — הרי זה גופא הוכחה שאלו שעד עתה לא היו שייכים לעבודה באופן של "שטורעם" כזה, צריכה העלי' גופא לעורר אותם בכל הענינים ופרטים וכללים האמורים.

וכאמור לעיל — עיקר ענינם הוא בנין הארץ ברוחניות ובנין הארץ בגשמיות, ע"י תורה ומצוותי' וכיו"ב,

ומזה מובן גם שאם יהיו שם ענינים הקשורים עם מחלוקת או כאלו שירצו ח"ו להצר להם כו' — אין ענינם להיכנס במחלוקת, כי אם לעשות ענינים שאין עליהם מפריעים מצד החוקים כפי שהם לעת-עתה בארץ, ואפילו אם הוא חוק מעוות — אין ענינם לילך נגד זה, אלא לסור מזה וכו', ולעסוק במילוי שליחותם באופן שאינו פוגע בחוק, והמבין יבין כוונת הדברים, שאין כאן המקום לבארם.

מד. ויה"ר שתתמלא התקוה שלא זו בלבד שלא יפריעו להם בנוגע להתיישבות ברוחניות ובגשמיות בירושלים העתיקה ובצפת עיר הקודש, אלא אדרבה, שכל אחד ואחת יסייע להם, בסבר פנים יפות, ובאופן ד"טרם יקראו ואני אענה"²⁸⁶.

ואז תתבטל גם השאלה של אלו שתואנה הם מבקשים וטוענים: מה יהי' כבר כשיסעו עשרה, ולמה לא יסעו יותר וכו'?

ובכן: כאשר יראו תחילה שעשר אלו מצליחים שם, ומצליחים למעלה מן המשוער — תהי' זו סלילת דרך [באופן שלא יתמעט ח"ו בהפצת היהדות בכבל ובחוץ לארץ ("שאר הארצות" — בלשון הרמב"ם¹⁹⁸), אלא אדרבה, עי"ז יתוסף עוד יותר], שלאח"ז יעלו בעזה"י עוד, בשני מקומות הנ"ל או במקומות נוספים כדוגמתם.

(283) כתובות עה, סע"א. וראה גם תו"מ (285) תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג. (286) ישעי' סה, כד.

(283) כתובות עה, סע"א. וראה גם תו"מ (285) תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג. (286) ישעי' סה, כד. (284) ע"ז ג, סע"א.

(260) רפמ"א.

(259) הלי' אבל רפי"ד.

בגלות, שהרי בשעה שהנשמה האחרונה יוצאת מה"אוצר ששמו גוף" ונכנסת בגוף קדוש של יהודי, אזי בא משיח צדקנו, ומיד, "כהרף עין"²⁷⁶, נגאלין שכינתא עם כל גדולי ישראל וכל בני"י, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך" ו"שואב מימין"²⁷⁷.

ומזה מובן גם גודל האחריות שיש להורים:

יש כאלו שרוצים להשלות את עצמם שיש מספיק זמן לחשוב מה לעשות עם הילדים. ולכל היותר, כיון שהוא "דתי", הרי הוא מתחיל בזה משהתינוק (ועד"ז בנוגע לתינוקת) מתחיל לדבר.

אבל האמת היא — שאפילו התלבשות הנשמה בגוף (החל מכל פרטי הענינים שהם הכנה לזה) נוגעת כבר לביאת הגאולה.

מג. ובהמשך לזה — כיון שמדובר אודות אנשים ונשים, גדולים וקטנים עד לתינוק בן יומו — הנה כאן המקום להזכיר ולעורר עוד הפעם, הן את אלו שנמצאים כאן, והן את אלו שנוסעים וצריכים לקחת מכאן שליחות בנוגע לכו"כ ענינים, שישנה גם השליחות בנוגע לענינים שקראום בשם "מבצעים":

מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית ספרים — יבנה וחכמי,

וגם מבצע נרות שבת קודש, כשרות האכילה ושת"י, ומבצע טהרת המשפחה — ג' הענינים שראשי תיבות שלהם "חנה"²⁷⁸,

וכמדובר בארוכה ביום השבת²⁷⁹ אודות מ"ש בחנה: "קולה לא ישמע"²⁸⁰, שזוהו"ע התפלה באופן של "קל" חסר וא"ו²⁸¹, אך החסרון והביטול גופא פועל המשכת הוא"ו להיות "קול" מלא וא"ו²⁸¹ — "הקול קול יעקב"¹⁵⁹, קול התורה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, שמבטל את שליטת "הידים ידי עשו"¹⁵⁹, ועד שמבטל לגמרי את "הידים ידי עשו"²⁸², ונעשה המעמד ומצב שאודותיו כותב הרמב"ם בסוף הלכות מלכים, שלא יהי' שיעבוד מלכיות, כך, שמתוך מנוחה יוכלו בני"י לעסוק בתורה ומצוותי' באופן ד"כמים לים מכסים"¹²⁵.

(276) מכילתא ופרש"י בא יב, מא. (277) ר"פ נצבים. (278) מג"ע עה"ת פ' שלח (ד"ה ג' מצוות (יז, ד)) — בשם הגהות מיימוניות (בסו"ס זרעים (בסופן)). (279) שיחת ש"פ בא ס" (לעיל ע' ...). (280) שמואל-א, א, יג. (281) ראה מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב — תשא ע' תקע. נ"ך — אסתר ע' תלא. וש"נ. (282) ראה ב"ר פס"ה, כ.

על עצמם הענין דהקדמת נעשה לנשמע, הנה בדרך ממילא קיבלו כל התורה כולה.

והיינו, שהי' יכול להיות אופן כמו לפני מ"ת — שהיו צריכים לדבר עמהם על כל ענין בפ"ע, תחילה אודות שבע מצוות בני-נח, ואח"כ אודות המצוות שנצטוו במרה, ועד"ז בנוגע למצוות הקשורות עם המן וכו' — להסביר כל ענין, או לומר שזהו "חוק" וכו', כמ"ש²⁶¹ "שם שם לו חוק ומשפט ושם ניהו" (שזה גופא דורש הסברה); אך ישנו גם האופן הכללי — להסביר כללות הענין ד"נעשה ונשמע" ובהקדמת נעשה לנשמע, שעיי"ז מקבל כל התורה כולה, ושוב לא צריך להתייגע עמו על כל דיבור וכל ציווי בפ"ע.

מ. ועד"ז גם בנוגע לעבודת בעל ההילולא — שיש בזה שתי דרכים: יכולים להתבונן בפרטי עבודתו, שעסק במס"נ בענין זה, בענין שני וענין שלישי; אבל יכולים גם להתבונן בכללי עבודתו — אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל, וכשמקבלים זאת ונעשים חדורים בזה, הרי זה כולל בדרך ממילא את כל פרטי הענינים. — לאח"ז חייבת לבוא הפעולה בפועל, אבל היא באה ללא יגיעות נוספות, אלא באופן ש"מצוה גוררת מצוה"²²³, במהירות ובנקל.

וכך מעמידים את כל ה"בנין" שבעל ההילולא רצה לבנות ברוחניות של עם ישראל, בני ובנות ישראל, שעיי"ז נעשה גם הבנין שלהם בגשמיות כפשוטו.

ואז נעשית השלימות של עם בני"י, באופן ש"בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו"¹⁸⁰, ביחד עם ה"מפתחות" מכל המעשים טובים שעשו, — כמדובר כמ"פ²⁶² אודות המשל מאדמו"ר מהר"ש, שכאשר עושים מצווה מקבלים מיד את השכר, אבל מניחים זאת בתיבה סגורה, שנמצאת בעולם האצילות, ונותנים בידו את "מפתח" התיבה —

הולכים בקרוב ממש — באופן של "צבאות השם" — לקבל פני משיח צדקנו, ולעלות ל"ארץ אשר .. עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"²³⁰,

ופוגשים שם יהודים שעוסקים בתורה ומצוותי' מתוך שמחה וטוב לבב — חלקם כמו ישכר שעוסקים בעיקר בלימוד התורה, וחלקם כמו

(261) בשלח טו, כה. (262) ראה גם ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט תשי"א פ"ה (תו"מ ח"ב ריש ע' 198). וש"נ.

זבולון שעוסקים בעיקר בישובה של ארץ כפשוטה, ביחד עם קביעות עתים בתורה, ומשפיעים — באופן של "ואהבת לרעך כמוך" — על אותם יהודים שאתמול לא ידעו עדיין מזה, שברגע שיוודע להם הדבר, היום בבוקר או בצהריים, או מיד עתה, ברגע כמימרא, יהי' זה באופן ד"טעמו וראו (ואכן יטעמו ויראו) כי טוב ה"מ"מ²⁶³, באופן ש"אך טוב לישראל"²⁶⁴ בפשטות, למטה מעשרה טפחים.

ויקויים מ"ש²³⁵ "ונתתי שלום בארץ", ויראו בפועל שכל מה ש"רגשו גויים ולאומים יהגו" הרי זה "ריק"¹⁵³, ואין בזה ממשות, ואדרבה: "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב" ונראה ש"בית יעקב (אומרים) לכו ונלכה באור הוי"מ"²⁶⁵, ובקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

* * *

מא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה באתי לגני וגו'.

* * *

מב. בהמשך להמדובר לעיל אודות הפעולות של בעל ההילולא, הנה מהענינים שהיו לכאורה חידוש (עכ"פ בגלוי) בימיו דוקא, הו"ע פעולתו עם נשי ובנות חב"ד, ועל ידם — עם נשי ובנות ישראל בכלל, [ולהעיר ממה שמצינו בפוסקים²⁶⁶ בנוגע לפועל שאע"פ שציווי התורה נאמרו ע"פ רוב בלשון זכר, הרי הציוויים עצמם הם גם בנוגע לנשים ובנות, מלבד במקומות ספורים שבהם ישנו הדיוק "בני אהרן" דוקא ולא בנות אהרן וכו']²⁶⁷,

ועד"ז גם בנוגע לצעירים ועד לקטנים, כפי שהתחיל עוד בליובאוויטש הענין של "האח" ו"אחי תמימים". אלא שלאח"ז הנה מפני כמה סיבות נשתקט הדבר, ואח"כ חזר ונתחדש, ובמילא נדרש שיהי' ביתר שאת וביתר עוז.

ולכן, גם בנוגע לאלו שעולים לארץ ישראל, הנה כיון שמדובר אודות ענין שהוא בתור דוגמא ובתור נבחרים כו' — דייקן ובחרו שתהי' הדוגמא והבחירה מכל הסוגים שבבנ"י, הן אנשים והן נשים, הן גדולים והן קטנים (שלא הגיעו עדיין לבר-מצוה או לבת-מצוה וכו').

(263) תהלים לד, ט. (264) שם עג, א. (265) ישעי' ב, ג"ה. (266) ראה תוד"ה הווה — ב"ק טו, רע"א. מג"א אר"ח סמ"ו סק"ט. (267) ראה סוטה כג, ב. וש"נ.

ואע"פ שיש חילוקים בחיובים שלהם וכו' — הרי זה רק בענינים שבאים לאחרי כן, אבל בנוגע לנקודה, שהו"ע הביטול ד"אזעירת גרמה" ו"לית לה מגרמה כלום" שמבואר במאמר ההילולא בסעיף ופרק ו'²⁶⁸, הרי זה ישנו מיד ברגע שיהודי נולד ויוצא לאויר העולם, שאז יוצאת קדושה בעולם,

ועד שהגאולה העתידה קשורה עם הענין ד"יכלו כל נשמות שבגוף" (באותו אוצר ששמו גוף)²⁶⁹ — שבשביל זה לא נוגע שיהיו מחוייבים במצוות, או אפילו שיגיעו לגיל חינוך, אפילו באופן ששייך בתינוק משמתחיל לדבר²⁷⁰, אלא רק שיצא לאויר העולם, עי"ז שנשמתו יוצאת מה"אוצר ששמו גוף" ומתלבשת בגוף של יהודי, שעליו נאמר²⁷¹ "ובנו בחרת מכל עם ולשון" — שהרי אי אפשר לומר שהכוונה היא על הנשמה, כיון שעל זה לא שייך בחירה וברירה: או שזוהי נשמה יהודית או לא, ואין בזה צד הווה כו'; ועכצ"ל שקאי על "הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם" (כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא²⁷²) — שנעשה מיד גוף קדוש, שקשור עם נשמה קדושה.

וענין זה מורה על גודל מעלתו של יהודי, באופן שאינו קשור אפילו עם תורה ומצוותי':

במדרש²⁷³ הובאה ראי' ממ"ש "צו את בני ישראל", "דבר אל בני ישראל", שמזה מובן שתחילה צ"ל מציאותם של בנ"י, ורק לאח"ז שייך לדבר אליהם ולצוותם כו'. אך הרוצה לטעות, יכול להתווכח ולומר, שמדובר כאן אודות מי שהוא כבר בגדר שתהי' לו איזו שייכות לתורה. ועל זה באה ההודעה שענין הגאולה וביאת משיח צדקנו קשור עם הענין ד"יכלו כל נשמות שבגוף", שזהו ענין שנעשה ברגע הראשון שיצא לאויר העולם.

ופירוש הדבר בסגנון אחר — שברגע שנולד ילד יהודי, יש ביכלתו להביא את הגאולה עבור "שכינתא בגלותא"²⁷⁴, ועבור כל ששים ריבוא נשמות כלליות עם כל הניצוצות שלהם (בלשון התניא²⁷⁵) שנמצאים

(268) סה"מ תש"י ע' 120. וראה גם במאמר שנאמר בהתוועדות פ"ב (לעיל ע' ע' 222. וש"נ. (274) ראה זהר ח"א כז, ב. ח"ב ב, ב. ח"ג (...). וש"נ. (269) יבמות סב, סע"א (ובפרש"י). וש"נ. (270) ראה סוכה מב, א. ועוד. (271) ברכות ק"ש. (272) פל"ז (מח, א). (273) פמ"ט (סט, סע"ב ואילך).